

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Štetje kmetijskih gospodarstev in njega začasni podatki za Štajersko. — Vojaštvo in kmetsko gospodarstvo. — Dva nova kmetijska stroja. — Štiri poglavne reči pri zatiranju peronospore. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Spodnještajersko hmeljarsko društvo. — Zborovanja podružnic in krajskih društev. — Iz podružnic in krajskih društev. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Štetje kmetijskih gospodarstev in njega začasni podatki za Štajersko.

Pred kratkim je c. kr. statistična osrednja komisija priobčila v posebni številki lista „Österreichische Statistik“, „Začasne podatke štetja kmetijskih gospodarstev ali obratov“.*) Kakor rečeno, so ti podatki samo začasni; končni podatki tega štetja bodo, urejeni pregledno po okrajih posameznih kronovin, izšli v teku prihodnjih mesecev. Štetje kmetijskih obratov se je izvršilo skupno s štetjem obrtnih obratov dne 3. junija 1902. Podatki o obrtnih obratih so izšli — dasi malo pozno — po večjem že v letih 1905. in 1906.; zdi se pa, da se bo sestava podatkov o štetju kmetijskih obratov vlekla še par let in da bo, da se to delo končno izvrši, trajalo še najmanj šest let. S stališča krogov, ki so pri tem neposredno interesirani, kakor tudi s splošnega stališča zdrave in pametne agrarne politike moramo vsekakor obžalovati, da se rabi za končno sestavo teh podatkov tako dolga doba; podatki, ki leže za šest let nazaj, izgubijo precej svoje vrednosti in se morajo v primeri z današnjimi dejanskimi razmerami smatrati vsekakor za premagane, zastarele.

V čem tiči vzrok za to zakasnitev — ali v tem, da posluje uradna avstrijska statistika vse bolj počasi in zaspano kakor statistika po drugih deželah, ali pa v težkočah, ki so jih zakrivile lastnosti zbranega materiala — o tem še danes nimamo poročil. Kolikor se more izvedeti od merodajnih strokovnjaških činiteljev, sploh skraja niti niso mislili na to, da bi izdali podatke o štetju gospodarskih obratov, ker sta bila podlaga in načrt, po katerem se je to štetje vršilo, zagrešena in napačna. Iz kakšnih vzrokov so se nazadnje vendar odločili in izdali te podatke, to bomo izvedeli še le v poročilu, v katerem bodo obdelani vsi podatki.

To štetje obratov je prvo te vrste, ki se je vršilo v Avstriji. Izvršilo se je v glavnem po vzoru v Nemčiji (1882 in 1895) in na podlagi postave z dne 18. januarja 1902, drž. zak. št. 21., in izvrševalne naredbe z dne 25. marca 1902, drž. zak. št. 56. To štetje je spadalo v

*) Vorläufige Ergebnisse der landwirtschaftlichen Betriebszählung.

delokrog trgovskega ministrstva, ki ga je izvršilo sporazumno z drugimi interesiranimi ministrstvi.

Štetje so vodile politične oblasti, oziroma mesta z lastnim statutom in nekatere trgovske komore, ki so se oprijete naloge. V ta namen so stvorile politične okrajne oblasti okrožja, ki so se delila v pretežno obrtna in pretežno kmetijska. Štetje so izvršili posebni komisarji, ki so šli od hiše do hiše ali pa poskrbeli podatke pri občinskih uradih.

Dasi moramo vedno imeti pred očmi denar, ki ga tako delo stane, vendar se nam ne zdi primerno, da bi se ob istem času vršila štetev obrtnih in kmetijskih obratov, posebno, ker so podatki, za katere tukaj gre, zelo različni. Torej se nam ni čuditi, da je bila ena ali druga štetev pri takem štetju odškodovana; še manj pa se nam je treba čuditi, da je bila oškodovana pri tem štetju kmetijskih obratov, ker je tvarina, ki pride tukaj v vpoštev, mnogo bolj komplicirana in težavna.

Publikacija obsega sumarično razdelitev obratov po vrsti kulture, razdelitev obratov po njihovi velikosti v zvezi z razdelitvijo po vrstah kulture in po pravnem sredstvu, s katerim je v zvezi poraba zemlje (je-li dotično posestvo last posestnika ali ga ima v najemu). Na enak način so sestavljeni pregledi o živalskih močeh, porabi strojev, sestavi gospodarskega osebja, v poklicu delujoče osebe po stanju v obratu, po starosti in spolu in nazadnje zveza kmetijskih obratov z drugimi (obrnimi) in v zvezi s plačanim delom in servituti. K sklepu so še navedeni podatki o razširjatvi nekaterih posebnih nasadov (sladkorjeve pese, hmelja, cikorije in krompirja za žganje).

Glede sestave obratov po vrsti kulture razločuje poizvedovanje: kmetovalske, logarske in mešane obrate (kmetijske v zvezi z logarskimi). Zadnji so razdeljeni v štiri razrede; ta razdelitev se ravna po tem, ali znaša kmetijsko izrabljena ploskev več ko 75, 50—25, 25 do 50 ali manj ko 25 odstotkov produktivne površine obrata.

Kmetijski obrati so nadalje razdeljeni v čiste vrtne obrate (samo vrti in neproduktivna ploskev), čiste vinogradniške obrate (samo vinogradi,

vrti in neproduktivna zemlja) in čisto kmetijske (vse druge). Med vrtne obrate so se šteli samo trgovski vrti, ne oni, ki so za domačo rabo. Ravnotako se niso šteli obrati s samimi domačimi vrti in neproduktivno zemljo; logarski obrati z logarsko zemljo in domačimi vrti pa so se šteli kratkomalo k logarskim.

Skupno se je naštel na Štajerskem 150.426 obratov. Od teh jih je 54.297 kmetijskih, 823 logarskih in 95.306 mešanih. Od kmetovalskih obratov je 52.177 čisto kmetovalskih, 1953 čisto vinogradniških in 167 čisto vrtnarskih. Torej imamo na Štajerskem 167.

Največkrat se najde zveza med kmetijskim in logarskim obratom; ta zveza znaša skorej dve tretjini vseh obratov. Pri teh znašajo obrati, ki imajo manj ko 1 ha, le 2½ odstotka, pri čisto kmetijskih pa skorej polovico, to je 48 odstotkov. Torej vidimo, da obsega zadnja skupina skorej sama mala posestva, kar vidimo tudi na dejstvu, da je obratov, ki znašajo nad 10 ha, le 1998, nekako 3½ odstotka. Prvo skupino (pod 1 ha) pa lahko označimo kot ono, ki nam kaže običajni vzorec „kmetskega posestva“.

Ker bo razdelitev posameznih obratov po okrajih še le izšla, bomo o priliki tudi o tem poročali. Vsekakor lahko pričakujemo, da nam bo krajevna razdelitev podala mnogo dragocenih podatkov.

Pri mešanih obratih znaša kmetijsko porabljena površina v 28.704 slučajih več ko 75 odstotkov skupne obratove površine, v 46.142 slučajih 50—75, v 17.226 slučajih 25—50 odstotkov in v 3234 slučajih manj kot 25 odstotkov. Torej je za kmetijstvo določena večja površina obrata v 74.846 slučajih.

Razdelitev čisto logarskih obratov po velikosti prinaša popolnoma nepričakovanih rezultatov. Dasi je število teh obratov (823) samo na sebi razmeroma malo, vendar se moramo tem bolj čuditi, da znaša le 50 obratov nad 100 ha, da jih je 142, ki znašajo od 5 do 100 ha, da je 337 obratov, ki znašajo od 1 do 5 ha in da jih je 249, ki znašajo manj ko 1 ha. Ker je zadnja vrsta tako majhna, je sploh vprašanje, ali jo smemo še šteti med „obrate“.

Če se oziramo na pravno ozadje obrata, najdemo med 150.426 obrati

131.801 obrat, ki je čista last posestnika, 5613 lastnih v zvezi z najetimi, 8991 najetih in 4021 le deležnih (deputatov, službenih obratov).

Štetje najvažnejših domačih živali kaže — razen pri svinjah, katerih število se je pomnožilo — nižje številke, kakor pa jih kažejo podatki živinskega štetja, ki se je vršilo dne 2. decembra 1900 skupno z ljudskim štetjem. Če pomislimo, da se je prva štetev vršila v zgodnjem poletju, da je zadnja nasprotno izrecno zimska štetev in da je, kar je popolnoma naravno in kar je tudi statistika potrdila, število živine v poletju večje ko pozimi, da smo vsled podpor za povzdigo živinoreje vsaj na tem polju pričakovali malo višje številke, potem si pač ne moremo kaj, da ne bi dvomili o resničnosti teh števil, o čemer pa se — kakor smo že v uvodu omenili, tudi na drugih straneh dvomi. Vsekakor si moramo misliti, da je bilo postopanje pri ljudskem štetju bolj zanesljivo in da so podatki za živino, ki so se dobili tedaj, vsekakor bolj verjetni.

Stroji se na Štajerskem še ne rabijo mnogo, posebno če primerjamo število strojev na Štajerskem s številom strojev na Češkem, Moravskem in Nižjem Avstrijskem. Naštelo se je 44.660 strojev; od teh se jih je z roko gnalo 41.690 in le 142 s paro in 23 z elektriko. Pri tej priliki omenimo, da je na Gornje Avstrijskem 12.782 parnih kmetijskih strojev, število, ki je več ko za polovico večje, ko ono na Češkem in Moravskem in ne mnogo manjše ko število strojev po vseh drugih avstrijskih kronovinah. Ali pa je to pomota ali tiskovna napaka, tega ne vem povedati.

O drugih podatkih šteja obratov bomo govorili natančneje, ko bodo izšli končni podatki. K sklepu omenimo le še sledeče:

Eden prvih namenov štetja gospodarskih obratov je bil ta, da bi se ustvarila obsežna in varna podlaga za presojo agrarnopolitičnih vprašanj, torej nekaka ročna knjiga, ki pove število obratov, ki pa bi naj tudi oblasti, politike, strokovnjaške kroge, časopisje in druge interesirane kroge poučila o stanju gospodarskih obratov. Dvomimo pa, ali se je ta namen dosegel v vsestransko zadovoljnost in ali odtehtajo podatki stroške. Seveda se mora tukaj tudi povdariti, da moramo celo to poizvedovanje in štetje smatrati za nekak prvi poizkus. Ogromna vsota dela pa, ki tiči v pripravah in v obdelavi štetja in posebno v obdelovanji snovi, ta si bo priborila odkrito priznanje vseh strokovnjakov. Dr. Wittschieben.

Vojaštvo in kmetško gospodarstvo.

V teh vrsticah nam ne gre za politične vzroke, ki bi govorili za in proti vojaštvu. Vsak pametno in lojalno misleč človek bo prepričan, da je vzdrževanje bolj ali manj močne vojske neobhodno potrebno in da bo tako tudi ostalo. Ostalo pa bode to tako dolgo, kakor dolgo bodo obstajale države, ki bodo morale svoje — po večini gospodarske — koristi braniti zoper druge države. Branijo pa jih lahko — hvala Bogu! ne le z orožjem; diplomacija

ima veliko zaslombo pri svojih pogajanjih, če se ve, da se opira lahko v slučaju na močno, vedno pripravljeno vojsko. Mir se zagotovi v prvi vrsti — kakor čudno se to na prvi pogled zdi — s tem, da je vojaštvo vsak čas pripravljeno za vojsko.

Tudi ne maramo govoriti o raznih zahtevah, ki so se stavile v zadnjem času večkrat in od raznih strani in ki jih je tudi vojaška uprava priznala, n. pr. zahteva po dveletni službi, glede dovolitve dopustov ob času žetve za kmetijske posle i. t. d.; očrtati hočemo samo zveze med vojaštvom in kmetijstvom.

Naj se to zdi še tako malo verjetno, vendar se mora priznati, da sta oba poklica v tesni zvezi in da vplivata zelo drug na drugega.

Kmetijstvo daje domovini za leta in leta svoje najboljše moči na razpolago, da jih lahko porabi za vojsko. In z veseljem, iz odkritosrčnega, patrijotičnega mišljenja. Statistika nam pravi, da pripada več ko polovica vseh vojaških oseb kmetskemu stanovom, zgodovina nas uči, da sta cesar in dom vedno dobila najboljše, najpogumnejše in najzvestejše vojake iz kmetskega stanu.

Kako vpliva vojaštvo na kmetijstvo? Splošno se lahko reče, da koristi vojaška obveznost kmetom zelo, a zanikati se tudi ne more, da jim na drugi strani tudi precej škoduje.

Korist lahko spoznamo: Mlad fant, čegar obzorje je bilo, predno je bil pozvan k vojakom, zelo ozko, spozna pri vojaki svet, življenje in red. Mladi ljudje pridejo vun v svet, spoznajo druge kraje in dežele in se seznanijo s tovariši iz drugih stanov in poklicov. Z eno besedo: razširijo si svoje obzorje. Če se oziramo na razmere pri naših domačih polkih, potem vidimo že pri onih naših garnizijah, ki leže na jugu naše domovine, da spoznajo naši otroci dežele, šege in običaje, ki jih brez vojaštva pač ne bi imeli nikdar, ali pa zelo redko priliko proučevati.

Ali tudi strogo vojaška disciplina, skrb za red in navsezadnje večkrat potrebni veliki naporji lahko ugodno vplivajo na izomiko in izobrazbo mladega vojaka, utrdijo mu značaj, voljo in energijo. O vseh teh koristih nam pač ni treba še dalje govoriti, ker so preveč očitne.

A ravno te koristi delajo tudi veliko škodo, ki se opazi posebno pri sedanjih razmerah v kmetijstvu. Marsikateri mladenič, ki ni imel doma upanja, da bi prišel na svoje posestvo, se ne vrne več na kmete. Spoznal je življenje v garnizijskih mestih, ugaja mu in zato se ne mara več vrniti na deželo. Mislijo si, da si bodo s tem, da spremenijo svoj poklic, popravili svoje gmotno stališče, hočejo v tovarne, iščejo službe pri železnici, v trgovinah i. t. d. Sami pravijo, da so spremenili svoj poklic, da bi si zboljšali svoje gmotno stališče; večkrat pa je tega kriva samo domišljavost, ki je nastala iz tega, da so spoznali nove razmere in pred vsem mesto: sramujejo se, da bi postali zopet „kmečki hlapci“.

Mnogo se je že pisalo o tem, da je stara, dobra in častna beseda „kmet“ postala v zadnjem času — posebno med kmeti samimi — tako nepriljubljena in da se je kmetje sami sramujejo. Nihče

noče več biti „kmet“, ampak zovejo se „kmetovalec“, „posestnik“, „ekonom“ in kar je še več takih imen. Kakšen je gospodar, tak je tudi hlapec. Nobeden noče več biti „kmečki hlapec“ in se tudi ne tako imenovati. To staro, častno ime se opiše na razne načine. Najbolj je priljubljeno ime „kmetijske delavec“. Značilno pri vsem tem pa je, da se beseda „hlapec“ navadno opiše z besedo „delavec“. To pa vsled tega, ker je socialna demokracija znala narediti ime „delavec“ zopet častno in mu priboriti priznanje.

In v tem, da je vojaštvo spravilo ob čast službo hlapcev, tiči v sedanjih razmerah velika škoda za vse kmetijstvo. Sedaj pride naloga naših zastopnikov, da to škodo odpravijo.

Ali kako pa?

V naslednjih vrsticah hočemo pokazati pot, ki bo mogoče peljala k našemu cilju in po kateri se bode mogoče dalo še kako drugače koristiti našemu kmetijstvu.

V prejšnem delu te razprave smo pokazali, da se mnogi kmetijski delavci, posebno hlapci, po odsluženih vojaških letih ne vrnejo zopet domu, ker se — vsled različnih vplivov in iz različnih vzrokov, sramujejo svojega poklica. Ta neugoden vpliv vojaškega poklica bi se moral odpraviti. To pa bi se lahko zgodilo le na ta način, če bi se fantom vcepilo prepričanje, da je tudi delo in poklic hlapca častno. V tem oziru bi lahko zelo ugodno vplival primeren pouk in primerna vzgoja. Od vojaške uprave se seveda ne more zahtevati, da bi poskrbela za to, da bi se v mladih vojaki vzbudilo veselje za kmečki stan. To spada v šolo, v družino.

Ustvarila pa bi se lahko institucija, s katero bi se lahko med časom vojaške službe gojil v vojaki — sicer le neposredno — kmečki stanovski ponos.

Avstrija bi si v tej stvari lahko vzela vzgled na drugih državah, posebno na Rumunski.

Tukaj menimo kmetijske večerne tečaje pri vojaki. S takimi bi se lahko na eni strani povzdignil kmečki stanovski ponos pri vojaki, na drugi strani pa bi se vojaki lahko tudi poučili v pametnem obdelovanju posestva in lahko bi se seznanili z marsikaterim novim načinom pri gospodarstvu.

Umljivo je, da ne moremo zahtevati od vojaške uprave, naj poleg težavne in iz različnih vzrokov še otežkočene vojaške izobrazbe skrbi tudi še za kmetijsko izobrazbo vojakov. Tudi politični vzroki pri nas tega ne bi dopuščali. Kar je mogoče na Rumunskem, to pač pri nas ni ravno mogoče. Ali tudi te razmere bi ne bile nobena resna ovira, če bi se vprašanje večernih poučnih tečajev pri vojaštvu za resno vzelo in primerno vdejevilo.

Šlo bi mogoče na sledeči način:

Trenutno draginjo živil v mestih, o kateri se toliko govori in o katere vzrokih nam pač ni treba govoriti, čuti pred vsem gotovo tudi vojaška uprava, ki mora skrbeti tisočim in tisočim na dan za živež. Tukaj pa bi lahko začeli s tem delom. Vojaška uprava bi gotovo privolila, če bi bilo za vsako garnizijo primerno veliko zemljišče na razpolago, na katerem bi se lahko vsaj deloma oni pridelki dobili, ki

jih potrebuje uprava vsak dan. Gotovo bi se vojaška uprava tudi ne branila nekaterih pogojev, če bi se ji zatrdilo in dalo zagotovilo, da pri tem ne bo trpela vojaška izobrazba.

Ti pogoji bi bili nekako sledeči:

1. Za sredstva pri gospodarjenju: delavske moči, seme, gnoj i. t. d. mora skrbeti vojaški erar.

2. Z zemljiščem se mora gospodariti po modernih nazorih in pametno. Določenim gospodarsko izobraženim vladinim osebam (potovalnim učiteljem i. t. d.) se mora pustiti potreben vpliv.

Potrebna dela bi se lahko — z ozirom na veliko število delavskih močij, ki so na razpolago, opravila ob času, ko bi vojaška služba s tem ne bila prikrajšana in ne imela škode. Moštvo bi imelo s tem delom gotovo veselje, tako da bi se jih mnogo radovoljno oglasilo, ki bi v prostem času delali. V vsaki garniziji se bo menda tudi našel kak častnik ali podčastnik, ki bo lahko delo nadzoroval, razdelil in vodil. Kmetijsko izobražene učne moči bi ga morale pri tem podpirati in skrbeti tudi za teoretično izobrazbo vojaštva (pametno gnojenje in krmljenje, gojenje in oskrbovanje rastlin). V teh vzornih gospodarstvih bi se morale gojiti tudi druge stroke kmetijstva, ki za vojaštvo samo nimajo direktne koristi, ki pa imajo drugače za kmetijstvo velik pomen (n. pr. hmeljarstvo, vino- in sadjereja).

Ni treba dvomiti, da bo, če se bo vsa stvar pametno začela in primerno izvedla, imelo gospodarstvo veliko korist od tega. To pa na dvojen način.

1. Vojaki, ki bi prišli z dežele, bi imeli dovolj prilike, da bi videli pametno gospodarstvo in da bi pri njem tudi sami sodelovali. Z bogatimi izkušnjami bi se vrnili v domovino in tam bi jih lahko izrabili praktično.

2. Ti vojaki se z vojaško službo nebi odtujili svojemu poklicu, ampak bi se nanj priklenili še z močnejšimi vezmi. Gotovo bi bilo tudi dovolj prilike, da bi se vzbujala stanovska zavest vojakov, in zanimanje za kmetijske organizacije.

A tudi vojaški erar bi imel velik dobiček, ki bi se lahko izrazil v številkah.

Vpraša se le, kedo naj da vojaškemu erarju ta zemljišča na razpolago. Država in posamezne dežele. Izdatki za to bi ne bili preveliki in bi kmetijstvu gotovo toliko koristili, kolikor različne kmetijske šole, subvencije i. t. d.

Ni naša naloga in tudi ne spada v okvir tega spisa, da bi natanko naštevati stroške, ki bi jih povzročilo to podjetje in da bi podali natančen načrt te organizacije. Na vsak način bi prinesla velike koristi. Tudi bi se dalo s tem lahko poskusiti v jedni ali drugi garniziji, ki ima vojaštvo iz pretežno kmetijskih slojev.

Če smo s temi izvajanji opozorili merodajne kroge na to zadevo, smo dosegli svoj namen. Sedaj pa je naloga poklicanih zastopnikov kmetijstva, da to vprašanje prestudirajo in storijo potrebne korake.

K.

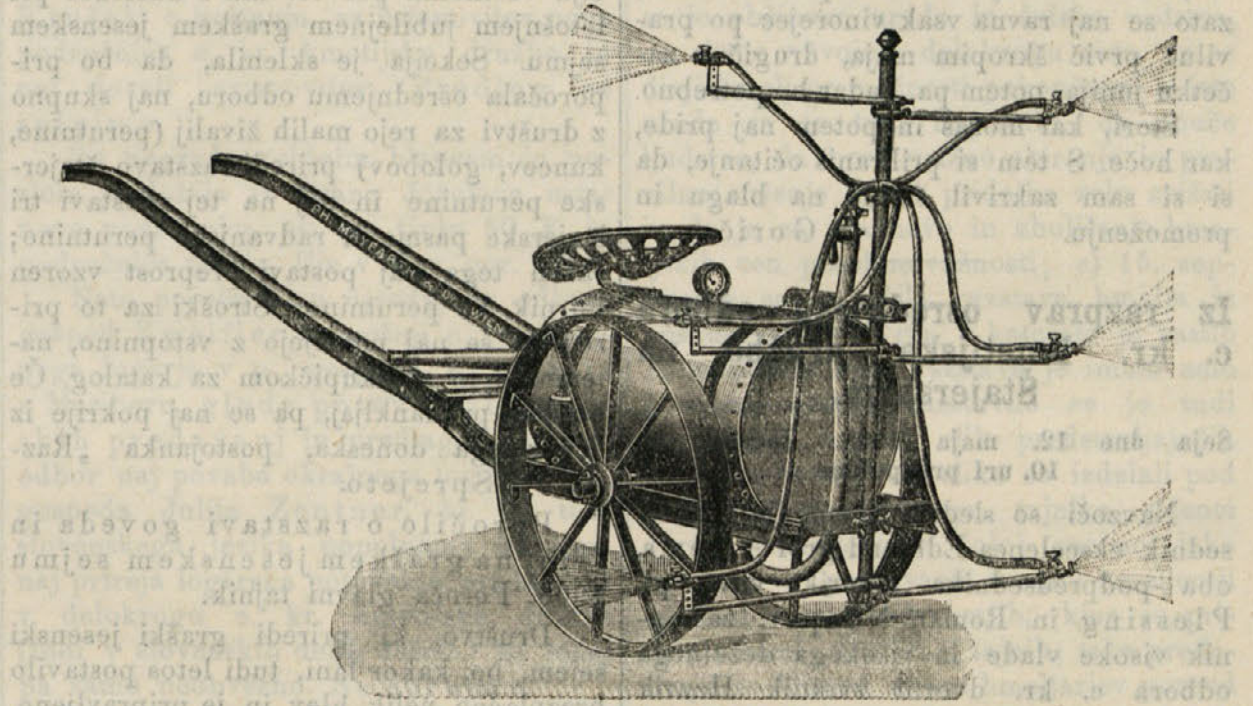
Dva nova kmetijska stroja.

I. Ph. Mayfartha & Co. samodelna vozna trsna škropilnica „Syphonia“.

„Syphonia“ je preračunjena za eno živinsko moč in se izdeluje v dveh vzor-

cih; vzorec 100 L drži okoli 100 litrov, vzorec 125 L pa drži okoli 125 litrov. Za večja posestva, društva in zadruga je posebno primerna za škropljenje visokih vinogradov. Višina in širina curka se da poljubno regulirati.

Ta trsna škropilnica nam kaže popolnoma novo konstrukcijo, ki vkljub svoji preprostoti in lahkega dela vse znane sisteme prekaša v tem, da je absolutno samodelna, t. j. ko se kotel napolni, se tudi sam brez kake druge pomoči izprazni.

„Syphonia“.

Škropilnica sestoji iz voza, ki ga lahko vleče eno živinče, podolgovatega kotla s pripravo za deljenje tekočine in sesalke, ki se dobi posebe in se mora pritrditi na kadi ali kaki drugi posodi, iz katere se potem škropilnica napolni.

Voz je narejen iz železa in je namenjen za kotel, ki pride nanj. Kolesa imajo premer 800 mm in primerno širino, tako da se ni treba niti v najmehkejši ilovici ali pesku bati, da bi se vdiral.

Kolesa stoje vsaksebi 600 mm, tako da se lahko vozi tudi po zelo ozkih vrstah. Voziček je narejen tako, da se lahko vanj vpreže živinče.

Kotel ima kakih 500 mm premera in je svoji vsebini primerno dolg; narejen je iz močne bakrove pločevine in leži, a njegovo težišče je tako urejeno, da se tudi pri hudi strmini ni treba bati, da bi se prevrgel. V glavnem ima najbolj nizko ventil, ki popolnoma zapre, ki pa tudi omogoči, da se kotel dá osnažiti. Na vrhu ima pokrit manometer, s katerega se lahko bere pritisk.

Delilci za tekočino se nahajajo zadaj na obeh straneh kotla in sestajajo iz dobrih, preskušanih razprašilcev, ki dobivajo tekočino od centrale, s katero so v zvezi s pomočjo kavčukovih čreves. Na prečnikih so tako urejeni, da se lahko regulirajo na vse strani, tako da se na vsak način lahko škropi na vse strani in to tem bolj, ker se curek iz razprašilca žene v obliki stožca in jeden stožec sega do sosednjega. Zvezo med kotlom in razprašilci tvori močna gumasta cev, ki se da zapreti in ki jo lahko zvežemo s sesalko tedaj, ko hočemo kotel napolniti s tekočino.

Sesalka nam služi samo za napolnjevanje kotla. Ravna se ž njo kakor z drugimi sesalkami.

Dobijo se sledeče „Syphonia“: Znamka 100 L drži 100 litrov in ima 6 razprševalcev (3 na vsaki strani), ki škropijo do 1800 mm visoko; znamka 125 L drži 125 litrov, a) z 8 razprševalci (4 na vsaki strani), b) z 12 razprševalci (6 na vsaki strani), ki škropijo do 2200 mm visoko. Največja širina škropilnice znaša 800 mm. Največja dolžina škropilnice znaša 3750 mm z ojesom vred. (Glej sliko „Syphonia“.)

II. Nove stiskalnice za dolgo slamo.

Posebno ceno, kratko in lahko stiskalnico za dolgo slamo prodaja pod marko „Bevenser“ zaloga Rud. Sack, Dunaj II. Ta je namenjena za male in srednje velike mlatilne stroje, ki jih ženejo lokomobili, a tudi za tiste, kjer se mlati žito z zobčastimi valjarji. Pri zadnji vrsti pride slama podolgem v stiskalnico. „Bevenser“ se dobi v dveh velikostih, z 1 m luči in 1,4 m luči. Teža 1650 kg, oziroma 2000 kg. Cena 2100 K, oziroma 2600 K, s carino od Dunaja. Za stroj zadostuje 1 konjska sila, vendar pa je „Benselver“ dober le tedaj, če slame ni treba tako zelo stisniti, kakor takrat, če hočemo izrabiti prostor v vagonu.

Če treba bolj močno stisniti, se rabi večja stiskalnica z 1 m 50 cm luči, ki je težka 3700 kg in ki stane 3400 K od Dunaja. Ta stiskalnica je narejena iz železa in jekla, veže zavoje eden-, dva- ali trikrat in stisne na dan do 250 meterskih stotov slame v zavoje, ki so težki od 10—40 kg, kakor se želi. Vsi stroji se lahko dobijo tako, da se veže ali z vrvcu ali z žico.

Štiri poglavitne reči pri zatiranju peronospore.

1. Peronospora ne nastopi vsako leto ob istem času. Lahko nastopi že v maju ali tudi še le v septembru, kakor hitro sta dana oba pogoja skupno, da lahko vzklijejo njene troske, namreč toplota in mokrota.

2. Peronospora se ne prime samo listov, ampak tudi grozdja in tako uniči večkrat celo trgatve. Zato moramo gledati na to, da tudi grozdje pošteno oškropimo.

3. Peronospora ne odmre ravno lahko. Kdor misli, da bo letos malo ali nič

peronospora, ta se moti; lani je sicer nastopila manj hudo. To pa ne sme zapejljati nobenega vinorejca, ker sicer zna zgubiti velik del trgatve.

4. Ljudje ali ne vedo ali pa ne pazijo dovolj na to, da mešanica iz galice in apna ni zdravilo za osmojene trse, ampak da samo zabrani, da se trs ne osmudi. Če še le potem škropimo, ko je peronospora že nastopila, potem je prepozno.

Ker peronosporine troske ne odmorejo, ampak vsako leto le čakajo na ugoden čas, namreč ko je ureme toplo in mokro, zato se naj ravna vsak vinorejca po pravilu: prvič škropim maja, drugič v začetku junija, potem pa, kadar bo potrebno.

Stori, kar moraš in potem naj pride, kar hoče. S tem si prihraniš očitane, da si si sam zakrivil škode na blagu in premoženju. Goričan.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 12. maja 1908. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Predsednik eksclenca Edmund grof Attems, oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke vlade in visokega deželnega odbora c. kr. dvorni svetnik Henrik vitez pl. Hammer-Purgstall in Franc grof Attems, člani O.O. in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Predsednik konstatira sklepčnost in otvori sejo s prisrčnim pozdravom novizvoljenemu predsedstvu in osrednjemu odboru in prosi navzoče, naj posvetijo družbinemu namenu vse svoje moči, da bo družba lahko v zanaprej še bolj krepko in uspešno podpirala štajersko kmetijstvo. Posebe opozarja na poseben namen današnje seje, ker se je v nji zbral pomnožen osrednji odbor, kakor ga je sklenil 84. občni zbor družbin in kakor je dovolila visoka vlada. V tem novem osrednjem odboru so zastopani vsi deli štajerske dežele. Nato pozdravi predsednik gospode zastopnike visoke vlade in visokega deželnega odbora c. kr. dvornega svetnika viteza pl. Hammer-Purgstalla in prisednika deželnega odbora Franca grofa Attemsa s prošnjo, naj kakor doslej, še tudi v naprej podpirata družbina stremljenja. Naznani, da so opravičili svojo odsotnost člani osrednjega odbora Jožef Lenko, dr. Erik Klusemann in dr. Leo Zedlacher. Zapisnik zadnje seje, z dne 23. marca, kroži v vpogled; predsednik prosi, naj se morebitni popravki prijavijo na koncu seje.

Nato se preide na dnevni red. Na vrsto pride najprej:

Poročilo in predlogi perutninarske sekcije.

Poročevavec član osrednjega odbora gospod baron Ecker poroča kot načelnik perutninarskega odseka najprej o sklepih perutninarske sekcije z dne 20. marca 1908, glede podelitve jajec za nasad družbinim podružnicam in prosi, da se razdelitev naknadno odobri. Razdelilo se je: na Gornje Štajersko 61 prošnjikom iz 22 podružnic 3075 staroštajerskih, v Srednje Štajersko 86

prošnjikom iz 28 podružnic 1605 staroštajerskih, 2715 sulmodolskih, na Spodnje Štajersko 39 prošnjikom iz 21 podružnic 990 staroštajerskih, 1410 sulmodolskih, 120 celjskih, skupno torej 186 prošnjikom iz 71 podružnic 5670 staroštajerskih, 4125 sulmodolskih, 120 celjskih plemenških jajec v skupnem številu 9915.

Se sprejme z odobravanjem na znanje.

Nadalje poroča isti o sklepih sekcijine seje z dne 9. maja, v kateri se je sekcija večinoma posvetovala o udeležbi pri letošnjem jubilejnem graškem jesenskem sejmu. Sekcija je sklenila, da bo priporočala osrednjemu odboru, naj skupno z društvi za rejo malih živalij (perutnine, kuncev, golobov) priredi razstavo štajerske perutnine in naj na tej razstavi tri štajerske pasme in radvanjsko perutnino; razen tega naj postavi preprost vzoren kurnik za perutnino. Stroški za to prireditve se naj pokrijejo z vstopnino, najemnino in z izkupičkom za katalog. Če bo kak primankljaj, pa se naj pokrije iz državnega doneska, postojanka „Razstave“. Sprejeto.

Poročilo o razstavi goveda in svinj na graškem jesenskem sejmu 1908. Poroča glavni tajnik.

Društvo, ki priredi graški jesenski sejem, bo, kakor lani, tudi letos postavilo brezplačno velik hlev in je pripravljeno, dati za razstavo goved podpore 3000 K, za razstavo živine pa 2000 K. Ker je razstavin odbor tako prijazen, predlaga poročevavec, da se naj družba udeleži razstave z 120 glavami goveda in 100 svinjami.

Predlogi odseka se sprejmejo in sklene se, da bo za razstavo izbiral muredolska, marijadvorska in pingavska goveda gospod potovalni učitelj Jelovšek s pomočjo svojega asistenta gospoda gospoda Zupanca, vzhodnještajerske lisece pa bo izbrala zveza. Za potne stroške se mu da primeren odstoten donesek iz vsote, ki jo je določil osrednji odbor, oziroma za katero se bo prosil deželni odbor.

Več članov podružnice v Slovenjem Gradcu prosi za izvolitev novega predsedništva. Poroča glavni tajnik Juvan.

Sklene se, opozoriti prošnjike na določbe pravil in jih pozvati, da ravnajo v smislu teh pravil in potem se naj, če bo potrebno, zopet obrnejo na osrednji odbor.

Sklepanje o prošnjah za podpore za stroje in orodja. Poroča glavni tajnik Juvan.

Če bi se hotelo ugoditi vsem tem prošnjam, bi bilo potrebno nad 5000 K, v proračunu za leto 1908, pa je za podpore za stroje in orodja določenih le 2000 K. Ker se torej lahko ugodi le malemu delu prošenj, predlaga glavni tajnik, naj se vzame iz obrestij ustanove nadvojvoda Ivana in grofa Meranskega 1000 K, tako da bo za stroje in orodja na razpolago skupno 4000 K.

Predlog se sprejme in osrednji odbor sklene sporazumno s predlogi gospoda poročevavca rešitev prošenj za stroje in orodja.

Na Spodnjem Štajerskem so dobile: podružnica na Ponikvi brezplačno šest požiralnikovih cevij; Št. Ilj v Slov. gor. za štiri travniške brane polovično ceno, za nakup drevesnega orodja donesek do največ 33 K; Šmihelj nad Mozirjem za jeden trijer polovično ceno; Rogatec za jeden plug donesek do 50 K; Sevnica za travniško brano polovično ceno; Vransko za dve travniški brani polovično ceno, ravno tako Mala Nedelja in Št. Jurij ob juž. žel.; Videm za travniško brano polovično ceno, ravno tako Sv. Benedikt v Slov. gor.; Št. Jurij ob juž. žel. brezplačno tri požiralnikove cevi; Velika Nedelja za sejalni stroj donesek do 79 K; Šmarjeta za trijer polovično ceno in brezplačno tri požiralnikove cevi; Dobrna za belilni stroj polovično ceno do 70 K; Št. Jurij v Slov. gor. za travniško brano polovično ceno in podružnica v Ljutomeru za mostno tehtnico drugi obrok 200 K.

Član osrednjega odbora predlaga naj se v družbinem glasilu v bodoče naznanijo podpore za stroje in orodja. Predlog se sprejme.

Sklepanje o prošnjah za podelitev trsnih in drevesnih škropilnic. Poroča glavni tajnik Juvan.

Po predlogu poročevavca sklene osrednji odbor porabiti iz državnega doneska za pokončevanje trsnih in drevesnih škodljivcev 2000, oziroma 4000 K in razdeliti škropilnice in žveplalce brezplačno.

Drevesnih škropilnic se je razdelilo na Gornje Štajersko 17 in Srednje Štajersko 40. Na Spodnjem Štajerskem so jih dobile sledeče podružnice: Ponikva 3, Celje 1, Št. Ilj v Slov. gor. 6, Trbovlje 5, Šmihelj nad Mozirjem 3, Konjice 3, Vransko 3, Mala Nedelja 2, Rogatec-Slatina 1, Št. Jurij v Slov. gor. 3, Dobrna 2, skupno torej 32. Razen tega se je dovolil podružnici v Ljutomeru donesek do 140 K za dve drevesni škropilnici za prevažanje. Skupno se je torej razdelilo, oziroma subvencioniralo 91 škropilnic.

Trsnih škropilnic je šlo na Srednje Štajersko 16. Na Spodnjem Štajerskem so jih dobile podružnice: Ponikva 3, Celje 1, Št. Ilj v Slov. gor. 6, Laško 2, Sevnica 3, Vransko 3, Studenice 3, Šmarjeta 3, Mala Nedelja 3, Rogatec-Slatina 3, Videm 3, Sv. Benedikt v Slov. gor. 2, Št. Jurij v Slov. gor. 4, Šmarje pri Jelšah 3, Ptuj 3, Dobrna 3, skupno torej na Spodnje Štajersko 48 in vseh 64.

Žveplalce so dobile podružnice: Kaindorf 1, Št. Ilj v Slov. gor. 2, Št. Jurij ob juž. žel. 4, Dobrna 2, skupno se jih je torej razdelilo 9.

Se vzame z odobravanjem na znanje.

Član osrednjega odbora Sutter prosi, naj se sistemi škropilnic na novo preiščejo in preizkusijo. Nato predlaga član osrednjega odbora Zweifler, naj se poveri vino- in sadjerejskemu odseku naloga, da reši vprašanje o vrednosti raznih trsnih in drevesnih škropilnic in žveplalcev in naj stavi nato primerne predloge. Predlog se sprejme.

Na to so se izvolili: a) v stalni odbor avstrijske centrale za varstvo gospodarskih in logarskih koristij na Dunaju

člana osrednjega odbora gospoda Rudolf Dehne in Rihard Klammer, b) v občni zbor pa gospodje člani osrednjega odbora dr. Erik Klusemann, Ferdinand Roš, Leo Zedlacher in glavni tajnik Juvan.

Priziv gospoda župnika Gomilška zaradi odklonjene prošnje za ustanovitev podružnice pri Sv. Petru v Medvedovem selu in gospoda župnika Kranjca zaradi odklonjene prošnje za ustanovitev podružnice v Žusmu.

Poročevavec član osrednjega odbora gospod Klammer poroča natanko o stanju in podatkih proizvodnje in predlaga sledeče: Zastopnikoma obeh komitejev pri Sv. Petru in Žusmu se naznani, da za sedaj ni mogoče ustanoviti v sodnijskem okraju Šmarje pri Jelšah, v katerem sta bili pred kratkem dve novi podružnici ustanovljeni in potrjeni od družbinega občnega zbora, zopet dveh novih podružnic kmetijske družbe. Če se bo v teku časa pokazalo, da je v imenovanem sodnijskem okraju potrebno in primerno, da se ustanovita dve novi podružnici, ne bo osrednji odbor prav nič ugovarjal tej ustanovitvi. Se sprejme.

Prošnja za ustanovitev podružnice v Slivnici (okraj Šmarje pri Jelšah).

Poročevavec član osrednjega odbora gospod Klammer predlaga, naj se najprej osrednji odbor obrne po informacije k sosednim podružnicam in naj še le potem sklepa o ustanovitvi nove podružnice. Se sprejme.

Priziv Jožefa Stoklasa in tovarišev, ker jih župan Ferline noče sprejeti v podružnico Šmarje pri Jelšah. Poroča član osrednjega odbora gospod Klammer.

Poročevavec opiše natanko razmere in predlaga sledeče:

Osrednji odbor naj opomni vodstvo podružnice v Šmarji pri Jelšah, da je njegovo počenjanje nasprotno koristim gospodarskega in kmetijskega ljudstva in da ne gre iz osebnih vzrokov kratiti kmetom pravico, ki imajo do vstopa v kmetijsko družbo. Vodstvu podružnice naj se naznani, da bo osrednji odbor, ako se bo vodstvo še vedno upiralo in ne bo sprejemalo članov iz okoliške občine, prisiljen ustanoviti v okoliški občini Šmarje pri Jelšah novo podružnico. Predlog se sprejme.

Prošnja za ustanovitev podružnice v Žalcu (okraj Celje). Poroča član osrednjega odbora gospod Roš.

Poročevavec utemeljuje potrebo ustanovitve nove podružnice v tem gospodarsko tako zelo razvitem kraju in omenja, da ni podružnica v Celju tej ustanovitvi nič ugovarjala. Z ozirom na to, da nima okrajni zastop v Celju avtonomne samouprave in ker zato okrajni zastop na gospodarskem polju jako malo dela, je posebno želeli, da se ustanavljajo kmetijska društva. Iz tega vzroka in ker se je že oglasilo 75 kmetovavcev s tem, da so vplačali pristopnino, za pristop k snujoči se podružnici, predlaga poročevavec sledeče: osrednji odbor naj pri-trdi ustanovnemu odboru v Žalcu za ustanovitev nove podružnice c. kr. kme-

tijske družbe in naj dovoli ustanovitev. Se sprejme.

Prošnja za ustanovitev podružnice v Šoštanju. Poroča član osrednjega odbora gospod Roš.

Ker v okraju Šoštanj še ni nobene podružnice kmetijske družbe, a je društvo za podporo kmetijskega stanu nujno potrebno in ker se je oglasilo 71 kmetovavcev za pristop in je zajedno plačalo tudi članarino, predlaga poročevavec: osrednji odbor naj ugotovi prošnji komiteja, zastopanega po gospodu Francu Krošelju v Šoštanju, za ustanovitev nove podružnice c. kr. kmetijske družbe in naj dovoli ustanovitev. Predlog se sprejme.

Za nagrade pridnim hlapcem in poslom je dobila iz Franc Jožefove ustanove podružnica pri Sv. Golu 30 K in podružnica pri Sv. Ilju v Slov. gor. 40 K.

Nato poroča član osrednjega odbora gospod Zweifler o prošnji c. kr. okrajnega logarja v p., gospoda Zentnerja v Mariboru, glede potovalnih logarskih predavanj in predlaga: osrednji odbor naj povaba okrajnega logarja v p., gospoda Julija Zentner, ki je tudi slovenskega jezika popolnoma zmožen, naj prireja logarska potovalna predavanja v delokrogu c. kr. kmetijske družbe (tudi v slovenskih delih dežele.) za sedaj pa samo neobvezno. Se sprejme.

Član osrednjega odbora dr. Leuschner poroča o tečaju za varstvo rastlin v Rogatcu, za katerega je dalo c. kr. ministrstvo 300 K podpore za ubožnejše udeležence. Poročilo se vzame na znanje in sklene se zahvaliti se visoki vladi in visokemu dežel-nemu odboru zahvala za podporo, ki sta jo naklonila tej prireditvi.

Predlogi. Član osrednjega odbora Jožef Mursa predlaga, naj se priredi ob času jesenskega sejma v Gradcu tudi vinski sejem. Dr. Leuschner pozdravlja to podjetje, a meni, da se priredi graški jesenski sejem ob času, ko še ni mogoče točiti novega vina in ko so stare dobre zaloge že prodane. Ravnotako govori tudi član osrednjega odbora Zweifler, ki poroča o tozadnem delovanju zveze gospodarskih zadrug, ki je svoje kleti že zelo razširila. Član osrednjega odbora Franc Robič predlaga, naj se nasvet gospoda Murse odda vinorejskemu odseku, da o njem poroča in stavi primerne predloge. Se sprejme.

Predsednik proglasi zapisnik zadnje seje, proti kateremu se ni vložil noben ugovor, za odobren, določi prihodnjo sejo na dne 23. junija in proglasi sejo za sklenjeno.

Spodnještajersko hmeljarsko društvo.

= Spodnještajersko hmeljarsko društvo je imelo ob izredno veliki udeležbi svoje letno glavno zborovanje. Predsednik gosp. dr. Bergmann otvori zborovanje in prosi tajnika, da poroča o delovanju društva. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je imelo hmeljarsko društvo v preteklem letu 24 odborovih sej in tri generalne skupščine; torej je društvo delovalo, kakor še ne v nobenem letu svojega obstanka. Leto 1907. pa žal ne bo ostalo pri hmeljarjih v dobrem spominu, zakaj pridelek

hmelja ni bil niti kar se kakovosti niti kar se količine tiče, zadovoljiv; razven tega so bile cene tako nizke, da se niso pokrili niti stroški. Obiranje hmelja se je začelo 12. avgusta; ves pridelek se je cenil približno na 12.000 meterskih stotov. Cene so bile 140—150 K za meterski stot. Poročil o stanju hmelja se je napravilo tekom leta 12 in se jih obelodanilo v vseh domačih in inozemskih, strokovnih časnikih. Društvo je imelo 93 rednih članov. V svrhu pouka se je od vodstva društva povzročilo sledeče: a) Naprosilo se je občinske urade in šolska vodstva, da skrbe v svojem delokrogu zato, da se divji hmelj po možnosti pokončuje, b) iste urade se je tudi naprosilo, da pouče ljudstvo, da more snažno obiranje in pravilno sušenje ugled pridelka zelo zvišati in da je za uravnavo in izboljšanje hmeljskih cen posebne važnosti; c) 15. septembra se je vršila razstava hmelja iz poskuševalnega vrta, v katerem je rastlo 15 različnih vrst; razstava je imela zelo dovoljen obisk; razstavilo se je tudi 20 velikih bavskih slik predstavljajočih hmeljske škodljivce, slike so izdelali pod vodstvom društvenega tajnika učenci obrtne nadaljevalne šole; vse so jako ugajale; d) predavanja o umni hmeljereji je imel v različnih krajih, kjer se prideluje hmelj, društveni tajnik; taka predavanja so bila od strani hmeljarjev povsod izborna obiskana.

Vodstvo društva je tekom leta odposlalo sledeče važnejše prošnje a) prošnjo po trgovski in obrtni zbornici v Gradcu na ravnateljstvo državne železnice v Beljaku za dovolj veliko število takozvanih „Jul-Lowry“ v času obiranja na postajah: Žalec, Št. Peter in Polzela-Braslovče; b) po jedno prošnjo na generalno ravnateljstvo južne železnice in ravnateljstvo državne železnice v Beljaku za polovične vozne cene za obiralce hmelja; c) po ministrstvu za poljedelstvo prošnjo na železniško ministrstvo za objavljenje množine hmelja, ki ga je vsprejela železnica v različnih hmeljskih krajih v svrhu določitve vsega pridelka; ta skroma prošnja se je z nova odbila; d) prošnjo na poljedelsko ministrstvo za ustanovitev zimske šole v Žalcu s posebnim ozirom na hmeljerejo, za nastavljenje hmeljskega izvedenca za alpske dežele s sedežem na Dunaju ali v Gradcu in za podporo preskuševališču s Alostersadiki.

O izvršilnih naredbah k hmeljski provenienčni postavi je poročal državni poslanec gospod Fran Roblek. Ko je v kratkem pojasnil bistvo omenjene postave je konstatiral, da se je trudu hmeljarskega društva, njegovemu osebnemu posredovanju v poljedelskem in železniškem ministrstvu posrečilo, potem, ko se je gališki kulturni svet pridružil z trgovsko in obrtno zbornico v Lvovu pridružil sklepom in prošnjam spodnještajerskega hmeljarskega društva, izposlovati, da se z onem izvršilnimi naredbami ni ugodilo želji in volji hmeljarjev na Češkem.

Izvršilne naredbe vsebujejo na kratko sledeče: 1. Dovoljeno je, prodajati mešani hmelj, če se navede provenienca vseh v njem se nahajajočih vrst, brez navedbe razmerje mešanice n. pr. žatecki hmelj pomešan z južno štajerskim savinjskim. Tako je torej omogočeno, naš pridelek na

navedeni način prodajati, kar bo brez-pogojno povzročilo, da spravimo izborna kakovost našega hmelja tudi pri konzumentu v veljavo; b) za dobo peterih let se lahko prodaja tudi naš hmelj pod imenom: „bohemian hops“, „češki hmelj“; uporaba že enkrat rabljenih vreč za hmelj je tudi za naprej dovoljena. K nadaljni točki: „Lopa za signiranje hmelja“ je poročal gospod župan Josip Širca v Žalcu. V odobrenje od njega izdelanih in predloženih pravil se je izvolilo vodstvo društva, razven tega pa še sledeči gospod: A. Cvenkel (Št. Peter), F. Cukala (Gomilsko), vitez pl. Haupt, pl. Bien (Braslovče), E. Kuketz (Žalec), Fl. Rak (Braslovče), Fr. Osel (Vransko) in Jul. Žigan (Polzela).

Na predlog gospoda profesorja Jošta iz Celja so vsi navzoči izrekli svoje popolno zaupanje in priznanje vodstvu društva in gospodu državnemu poslancu Franu Robleku. Po zopetni izvolitvi dosedanjega odbora in rešitvi nekaterih predlogov se je po 3¹/₂ urah zaključil glavni občni zbor. A. P.

Zborovanja podružnic in krajskih društev.

Iz Vidma. Kmetijska podružnica na Vidmu priredi meseca junija več poučnih predavanj, pri katerih bo govoril gosp. potovalni učitelj Jelovšek o živinoreji. Predavanja se vrše: v nedeljo, dne 28. junija ob 8. uri zjutraj v Rajhenburgu, ob 3. uri popolane na Vidmu, kjer je ob enem občni zbor. Na praznik sv. Petra in Pavla je zborovanje ob 8. uri zjutraj na Sromljah, ob 3. uri popoldne v Artičah (pri Slovencu). V torek, dne 30. junija se bo vršil v Artičah mlekarški tečaj. Podružnični udje se opozarjajo na ta zborovanja in se vabijo, da se jih udeležijo v prav obilnem številu.

Sevnica. Kmetijska podružnica v Sevnici priredi občni zbor na dan 5. julija t. l. ob treh popoldne pri Jož. Božiču v Stopah (Zabukovje). Govoril bo na tem zborovanju gospod potovalni učitelj M. Jelovšek o živinoreji, razpravljalo se bo o društvenih zadevah in bodo se sprejemali predlogi. Podružnični udje se vabijo na to zborovanje, naj se ga udeležijo v prav obilnem številu.

Žalec. Ustanovitev podružnice v Žalcu. Pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice v Žalcu naznanja svojim članom, da se je dovolila ustanovitev podružnice v Žalcu, ki se bo vršila 21. junija ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Hausenbichlerja s sledečim dnevnim redom: 1. Gospod glavni tajnik Juvan poda potrebna pojasnila o družbi. 2. Gospod potovalni učitelj Fr. Goričan govori o važnosti kmetijske podružnice. 3. Volitev podružničnega odbora in iz njega sredine predsednik, njegov namestnik, zapisnikar in blagajnik. Za ta dan so vabljeni vsi napredujoči kmetje, da pridejo k ustanovitvi nove podružnice, da bodo videli pomen gospodarstva pod današnjim razmerami v Savinjski dolini; pred vsem naj ne manjka nobeden izmed članov, ki so se že priglasili.

Za pripravljalni odbor:
V. Steiner.

Iz podružnic in krajskih društev.

Št. Ilj v Slov. gor., 2. junija 1908. Tukajšnja podružnica je priredila predvečerajskim v gostilni gospoda Schautzerja pri Sv. Juriju ob Pesnici zelo mnogoštevilno obiskano potovalno zborovanje. Gospod načelnik podružnice Repnik je pozdravil navzoče in potem govoril posmrtnico pred kratkim umrlemu, zelo delavnemu članu podružnice, gospodu J. Kammererju, ki so je navzoči poslušali stoje. Nato je poročal gospod Girstmayr o vprašanju glede obdačevanja žganja in je priporočal, da se sprejme primerna spomenica. Poslušavci so sledili z velikim zanimanjem njegovemu govoru in so soglasno sprejeli predlagano spomenico. Deželni vino in sadjerejski ravnatelj gospod Anton Stiegler je na to govoril zelo poučno o poletni oskrbi vinogradov, o zelenem cepljenju in o pokončevanju raznih drevesnih in trsnih škodljivcev. Znal je narediti svoje jasno predavanje tako zanimivo, da so mu poslušavci sledili popolnoma tiho in z vedno večjim zanimanjem. Gospod Girstmayr je poročal zelo praktičnega razprševalca, ki se da porabiti pri vsaki trsni škropilnici in ki ga izdeluje gospod Flick v Framu in ki ga prodaja trgovec Frangesch v Mariboru. Gospod Hladé se je pritoževal, da Pesnica še vedno ni urejena do Št. Jurja, kjer je naredila že mnogo škode in kjer se je bati še večje. Gospod načelnik podružnice, Repnik se je zahvalil vsem govornikom, pred vsem pa gospodu ravnatelju Stieglerju za zanimivo predavanje. Nato so se razdelile vrednim in potrebnim vinogradnikom gumijeve vezi za zeleno cepljenje. Po tem se je sklenilo zborovanje, ki je trajalo nad 3 ure.

Sv. Benedikt v Slov. gor. V nedeljo dne 24. maja t. l. se je vršil občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice. Udeležba ni bila ravno preobilna. Čudno, da se mnogi tako malo zanimajo za zadružno življenje in ne pomislijo resničnega reka, da le v družbi je moč. Kaj pomaga tožiti čez slabe čase, če si pa sami pomagati nečemo. Upamo pa, da bo v prihodnje udeležba mnogobrojnejša. Ob 3. uri popoldne otvori gosp. predsednik F. Zupe zborovanje ter predloži račun za leto 1907., kateri se odobri. Za tem pojasni tajnik gosp. nadučitelj E. Blenk nekaj točk društvenih pravil, zlasti tiste, ki se tičejo podružnic. Navzoči želijo, da bi se društvena pravila tiskala tudi v slovenskem jeziku in v tolikem številu, da bi zamogel vsak ud dobiti en iztis. Pri prihodnjem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe v Gradcu naj bi zastopniki slovenskih podružnic to odločno zahtevali. Dalje se naznani, da je podružnica prejela od c. kr. kmetijske družbe zopet brezplačno dve novi trsni škropilki, za kar se izreče c. kr. kmetijski družbi zahvala ter se določi, v katere kraje imate priti. Gospod predsednik F. Zupe govori potem v prav poljudnem govoru o sredstvih, katere ponuja c. kr. kmetijska družba udom potom podružnic, kakor so n. pr. nakupovanje različnih semen, umetnih gnojil, galice, kmetijskih strojev in orodja, posredovanje pri nakupu ali prodaji živine, kmetijskih pridelkov i. t. d., i. t. d. S prav živo be-

sedo vsposodbujajo društvenike, naj bi se teh sredstev prav živahno in mnogobrojno posluževali. Poročilo o 85. glavnem zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradcu odpade, ker gosp. poročevalca ni bilo in tudi pismeno poročilo ni došlo. Gosp. tajnik stavi predlog, da se kupi potom podružnice goltna cev kot pomoč pri napenjanju živine, kar se zdaj, ko se je paša pričela, kaj rado zgodi. Ta predlog se sprejme in ob enem določi, da bo ta goltna cev v tukajšnji šoli shranjena, kjer si jo vsak društvenik, kojega živino bi doletela ta nesreča, lahko izposodi. Konečno pristopi še nekaj novih udov, tako, da je število društvenikov zdaj že precej naraslo in upamo, da nas bo do prihodnjega leta toliko, da bomo k prihodnjemu glavnemu zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradcu že zamogli odposlati dva zastopnika.

Uradno.

Št. II. 18.414
2422

Razglas.

Na štajerski deželni vino- in sadjerejski šoli v Mariboru se razpisuje za šolsko leto 1908/09., t. j. s 15. septembrom 1908 več deželnih prostih mest štajerske hranilnice, ki se bodo oddala.

Prošnjiki, ki prosijo za jedno ali drugo prosto mesto, morajo biti v Štajerskem pristojni in najmanj 16 let stari. Neko- lekovanim prošnjam, ki se naslovijo na štajerski deželni odbor, se morajo priložiti krstni in domovinski list, spričevalo o stavljenih kozah in zdravniško spričevalo, npravstvenostno spričevalo, odpustnica iz ljudske šole in ubožno spričevalo. Prošivci morajo prošnje osebno oddati ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru najpozneje do 15. julija tega leta.

Oni učenci vinorejske šole, ki imajo deželna prosta mesta, se morajo zavezati s pravno veljavno obveznico, da bodo po končanih šolskih letih in po končani vojaški službi služili v gospodarstvu na Štajerskem vsaj 3 leta ali pa plačali za vsako leto, ki ga tekom tega časa preživijo izven štajerske dežele, po 200 K ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru za deželni zaklad.

Plačniki, to so učenci, ki plačajo za hrano in pouk iz svojega letno 448 K, potem oni, ki prosijo za okrajne štipendije ali za podpore pri drugih korporacijah in praktikanti, se morajo z zgoraj omenjenimi listi na mi osebno zglasiti pri ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru. Plačnikom seveda ni treba prinesiti ubožnega spričevala.

V Gradcu, dne 21. aprila 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Št. 25.841
II. 8506

Razglas.

C. in kr. vojno ministrstvo je zaradi večjih stroškov pri izdelovanju zvišalo ceno smodnika za streljanje proti toči v zabočkkih po 25 kg in v vrečah po 25 kg od 1. junija naprej.

Smodnik za streljanje proti toči se mora naročiti potom deželnega odbora in sedaj stane zabož 25 kg z zavojem in vožnjo od smodnišnice na postajo Kalsdorf 20 K 80 v (doslej je bila cena 20 K 62 v).

V Gradcu, 1. junija 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Letno poročilo zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem in letopis za kmetijsko združništvo na Štajerskem za leto 1907.

Po določilih paragrafa 12. zveznih statutov je izdalo društveno vodstvo kakor v prejšnjih letih obširno poročilo o celem poslovanju zveze in njenih uspehih za leto 1907.; poročilo in letopis za kmetijsko združništvo na Štajerskem tega leta sta že tiskana, da se bodeta mogla na dan občnega zbora zveze predložiti. Ker se je poročilo že pred tremi tedni poslalo vsem korporacijam naših članov, opozarjamo na tamošnja izvajanja in jih priporočamo vsem našim članom vpogled in razmotrivanje. Uvod konstatira zadovoljive vspehe preteklega leta; uspeh se ne vidi le v stalno naraščujočem številu zvezinih članov in v razširjanju obče-koristnega zveznega delovanja, ampak tudi v pridobitvi gmotnih uspehov, ki so spravili zvezo v prijeten položaj, da lahko ugoti trajno svojim mnogoštevilnim nalogam.

Jednoglasna zopetna izvolitev njegove ekscelence deželnega glavarja grofa Edmunda Attemsa predsednikom nadzorovalnega sveta in vsprejetje zopetne izvolitve daje poročstvo za nadaljno vestno izpolnjevanje dolžnostij, ki jih ima nadzorovalni svet.

Občutno izgubo je zadala zvezi smrt posestnika gospoda Frana Hauseggerja. Od ustanovitve zveze se je ta mož udeleževal kot ud odbora, oziroma vodstva izvrševanja raznih nalog vedno požrtvalno in zato ima zveza vzroka dovolj, obdržati rajnika v hvaležnem spominu.

Četudi se je v pretečenem letu posrečilo povspeševati kmetijske, ozir. združne koristi na Štajerskem in delovanje zveze spraviti naprej se imamo vendar za to pred vsem zahvaliti dalekosežni skrbi, ozir. podpori, katero je dobivala zveza od merodajnih državnih, deželnih, autonomnih in drugih korporacij; vodstvo zveze čuti dolžnost, izreči vsem tem faktorjem, in sicer posebno: visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu, visokemu c. kr. namestništvu, visokemu deželnemu zastopstvu in vis. deželnemu odboru najtoplejšo zahvalo dejansko podporo zvezinih prizadevanj in zraven staviti prošnjo, da pomagajo z nadaljnim sodelovanjem k dosegu končnega smotra združne samopomoči.

II.

25 letni jubilej državne zveze nemških kmetijskih zadrug.

Pri letošnjem zborovanju nemških kmetijskih zadrug v Mogunciji obhaja državna zveza nemških kmetijskih zadrug svojo 25 letnico. Za zborovanje je določen čas od 8—11. julija. 8. julija se otvori jubilejno zborovanje v mestni dvorani, na pozdravnem večeru, ki ga priredi zveza hesenskih kmetijskih zadrug; 9. julija ob 9. uri zjutraj se začnejo razprave ravnostam. Posebno imenitno bo zborovanje,

ker prevzame častno predsestvo veliki vojvoda hesenski Ernst Ljudevit; to združno zborovanje se bo torej očitno i kar se resne i kar se praznične strani tiče izvršilo kaj imenitno in lepo. Morda bo to zborovanje mejni kamen v razvoju državne zveze in bo povspeševalo združno misel na plodonosen način.

Ker je pričakovati mnogobrojne udeležbe iz vseh krajev Nemčije, je dobro poslati naznanilo udeležbe takoj državni zvezi nemških kmetijskih zadrug v Darmstadt.

III.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca aprila 1908. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. marca 1908	—	—	7,310,549	84	2,130,505	64	—	—
Promet aprila 1908 . . .	265.735	99	285.685	27	135.442	82	75.427	—
Skupaj . . .	265.735	99	7,596.235	11	2,265.948	46	75.427	—
Proč vračila	—	—	265.735	99	75.427	—	—	—
Stanje dne 30. aprila 1908	—	—	7,330.499	12	2,190.521	46	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge in društva	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. marca 1908	—	—	1.450	40	562.766	46	—	—
Promet aprila 1908 . . .	—	—	—	—	136	78	14.486	96
Skupaj . . .	—	—	1.450	40	562.603	24	14.486	96
Proč vračila	—	—	—	—	14.486	96	—	—
Stanje dne 30. marca 1908	—	—	1.450	40	548.416	28	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca aprila 1908 . . . . . K 686.864-08
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca
 aprila 1908 . . . . . " 14.623-74
 Stanje vseh vlog koncem aprila 1908 . . . . . " 7,331.949-52
 Stanje vsega kredita " " 1908 . . . . . " 2,738.937-74
 Uvoz blaga v aprila 1908 . . . . . " 50.452-99
 Izvoz " " 1908 . . . . . " 178.684-37
 Skupni promet aprila 1908 . . . . . K 229.137-36

Število pridruženih posojilnih društev koncem aprila 1908: 263.
 Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem aprila 1908: 62.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	12	11	8	8	850	8	950	8	750	8	950	
Ormož	50	1050	10	850	9	750	750						
Gradec	50												
Ljubno	50	1250	11	8	9	825							
Maribor	50	1050	9	850	825	775	8						
Ptuj	50	12	10	10	950	8	8						
Inomost	50	1338	1190	943	905								
Celovec	50	1143	1020		850	877							
Ljubljana	50	12	10	9	850	8	950						
Pešt	50	12	10	692	750	650							
Solnograd	50	1170	1025		895	860							
Dunaj	50	1265	1082	702	793	705							
Line	50												

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	1050	8	350	3	3	250						
Ormož	50	950	1050	5	480	4	350						
Gradec	50												
Ljubno	50			5	480	390	3						
Maribor	50	8	7	350		320	3						
Ptuj	50	950	8	450	380	420	320						

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 1. junija do 7. junija 1908. Pripeljalo se je 90 vozov s 779 meterskimi stoti sena in 28 vozov s 210 meterskimi stoti slame; sejm je bil boljše obiskan kakor pretečni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 7.— do K 8.60, sladko od K 7.20 do K 8.80; ržena slama od K 6.— do

K 7.—; pšenična slama od K 6.20 do K 7.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 11. junija 1908 Prignalo se je 360 volov, 19 bikov, 610 krav, 100 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov 11 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko 80 volov, 20 bikov, 60 krav, — telet; Predalberško: 40 volov, 20 bikov, 50 krav, 13 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 40 volov, 30 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 30 volov, 6 bikov, 220 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet. v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 76.— do K 82.— (izjemoma K 88.—), poltolsti od K 68.— do K 74.—, suhi od K 58.— do K 64.—; voli za pitanje od K 58.— do K 64.—; klavne krave tolste od K 54.— do K 68.—, poltolste od K 46.— do K 52.—, suhe od K 30.— do K 42.—; biki od K 58.— do K 72.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.—, do K 66.—, črez 4. tele od K 46.— do K 58.—; breje od K 44.— do K 58.—; mlada živina od K 60.— do K 72.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—

Sejm klavne živine dne 12. junija 1908. Zaklana živina: 698 telet, 1390 svinj, 30 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K .88 do K 1.—; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.02 do K 1.12; nemške mesne svinje od K 1.28 do K 1.34; nemške pitanske svinje od K 1.16 do K 1.20; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.18 do K 1.22; mesne svinje od K 1.16 do K 1.30 bosnjaške pitanske svinje. debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 5.— do K 6.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 22. junija pri Sv. Jurju**, okr. Celje; na Cerkevniku**, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; v Rušah**, okr. Maribor; v Sevnici**, v Šoštanj**; na Tinskem**, okr. Šmarje pri Jelšah.

Dne 23. junija v Ormožu.

Dne 24. junija v Čermožišah**, okr. Rogatec; v Podsredi**, okr. Kozje; v Mariboru*; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Laškem**; v Konjicah**; v Št. Lenartu v Slov. gor.**; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 25. junija v Loki**, okr. Laško; v Gradcu**; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Lipnici*.

Dne 26. junija pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Cmurecku**.

Dne 27. junija v Ponikvi*, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju**, okr. Ptuj; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 29. junija v Gomilici, okr. Lipnica.

Dne 30. junija v Zrečah**, okr. Konjice; v Jurkloštru**, okr. Laško; pri Sv. Petru**, okr. Gornja Radgona; v Ormožu (svinjski sejem); v Ternovcu**, okr. Ptuj; v Ribnici**, okr. Marnberg; v Št. Janžu**, okr. Arvež; na Spodnji Poljskavi*, okr. Slovenja Bistrica; Olimjem**, okr. Kozje; Rajhenburgu**, okr. Sevnica; v Sopotah**, okr. Brežice; v Gomilici**, okr. Lipnica.

Dne 1. julija na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 2. julija na Ptujski gori**, okr. Ptuj; na Tinskem**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Polenšaku, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptuj*; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Št. Ilju pod Turjakom**, okr. Slovenji Gradec; v Gradcu (sejem z rogato živino in ščetinarji).

Dne 3. julija na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenja Bistrica.

Dne 4. julija v Vojniku*, okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem); na Vidmu*, okr. Brežice; v Vuzenici**, okr. Marnberg.

Dne 6. julija v Peklu*, okr. Slovenja Bistrica; v Oplotnici**, okr. Konjice; v Ormožu*; v Celju*; v Spielfeldu*, okr. Lipnica.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbosov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilenega papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofheimske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, ilm in naliman papir v zvitkih za lovljenje gosenic. 40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Najboljši živinski prašek

nobena goljufija je

Barthelovo klajno apno

zabranjuje, da živina ne liže in ne oboli na kosteh, hromost pri žrebetih, teletih, prasutih, krepki kosti, pospešuje tek, nosenje jajec i. t. d. Izdatek mal — dobiček desetkrat. Popis zastoj. 44—5

Michael Barthel & Co.
Dunaj X/3.

Stroj za striženje ljudi

za 3, 7 in 10 mm rez, francoski sistem K 5-50; isti, ameriški sistem K 6-50; isti, „Ideal“, zelo močen, K 9-50. Stroj za striženje brade, francoski sistem, reže 1 mm, K 5.—; isti, zelo fin, ameriški sistem, reže 1/2 mm, K 6-50. 226/08-W

Cene od Dunaja. — Povzetje. — Kakovst. zjamčena.

Ceniki franko.

Alex. Balinth, Dunaj, III/3, Salesianergasse 8/G.

Pristen je Thierryjev balzam

le z nuno kot varstveno znamko. Pošilja se najmanj 12 polozelena višnih, 6 celih ali 1 patent-družinska steklenica 191a—13 za K 5.—. Zavoj prost.

Thierryjevo centifolijino mazilo

Najmanj se pošlje 2 dozi za K 3-60. Zavoj prost. Povsodi priznana najboljša domača sredstva zoper želodčeve težave, zgago, krče, kašelj, sluzavost, vnetje, rane, praske i. t. d.

Naročilo ali nakaznica se naj naslovi na: A. Thierry, lekarna „pri angelju varhu“, Pregrada pri Rogatcu. Dobi se tudi v mnogih lekarnah.

Schicht milo

Že dolgo mu dajejo avstrijske gospodinje prednost pred vsemi drugimi. SCHICHT-OVO MILO izdeluje — pri vedno jednaki izvrstni kakovosti — iz najčistejših in najfinjših snovi. Rahlo drgnjenje že zadostuje — kajti SCHICHTOVO MILO raztopi s svojim posebno zmožnostjo čiščenje brez kuhanja, vretja in težkega dela vsako nesnago. Pri uporabi SCHICHT-OVEGA MILA si prihranite mnogo časa, denarja in dela.

Čistost SCHICHTOVEGA MILA se jamči s 25.000 K. 217a—7

